

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 21. 05. 2020 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Жирков О. Г. – студент 4-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Мицко І. І. – студентка 3-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку:

С 91 **політико-правові та соціально-економічні виміри** : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 3 червня 2020 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2020. 143 с.

УДК 321(477)(063)

Красногор А. І.
студентка 3 курсу спеціальності «Право»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ Е-НОТАРІАТУ В УКРАЇНІ

Нотаріат в Україні вже давно звик до постійних реформ, деякі з них покращують роботу нотаріусів, інші, навпаки, є поспішними та недолугими. Ця законодавча сфера потребує глибинних трансформацій, які б не завдавали прикросів не лише приватним виконавцям, але й громадянам. На даний момент існує 5 найважливіших змін, необхідних нотаріату України. В своїй роботі я відзначаю одну з них, як мені здається, найважливішу.

Е-нотаріат - це електронна платформа, єдина база даних, куди заносяться всі вчинені нотаріальні дії. Такий реєстр повинен використовуватися лише нотаріусами і діяти на базі Нотаріальної палати України, аби не створювати загрози кібератак та не переавантажувати систему. Це можливість зберегти всі дані державної реєстрації рухомого та нерухомого майна українців, захист електронного ключа від несанкціонованого проникнення.

Нагальним з цим є створення електронного цифрового нотаріального архіву та звітності, який полегшив би нотаріальний процес та надав можливість витратити час на більш важливі питання. Запровадження цього в належній формі, без прогалин та на відповідному рівні сприяло би покращенню роботи нотаріальних контор. Законом України «Про нотаріат» ст. 33 передбачена перевірка організації нотаріальної діяльності приватного нотаріуса, дотримання ним нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства, яка вчиняється не частіше одного разу на два роки [1, ст. 33 Закон України «Про нотаріат»]. Це означає, що всі дані про вчинені нотаріальні дії за весь цей час, які були внесені в електронну базу даних державних реєстрів, в обов'язковому порядку повинні бути записані у

відповідні книги реєстрів. Це займає дуже багато часу, оскільки кожна дія має відповідний індексний, реєстровий номери, а тому і книга повинна бути не одна. Кожна дія записується в скороченому вигляді, де викладається зміст вчиненої нотаріальної дії, але таких справ, як мінімум, за два роки, звичайно набирається немало. Як мені здається, час «паперових нотаток» вже закінчився, ведення документації в паперовому вигляді більше не актуальне, а тим паче – не компетентне. Для чіткого збереження інформації необхідні захищені кодові програми, які не допускать помилок та дозволять чітко зберігати інформацію, яка є конфіденційною і використовується певним колом осіб. На даний момент результати кожного реєстру відтворюються у паперовому вигляді, як ми зрозуміли, на це витрачається багато часу, але є ще одна проблема. Згадаємо ситуацію з анексією Криму та російську агресію на сході України в 2014 році, вся документація, яка зберігалася у нотаріальних актах мала паперовий вигляд, а значить ми більше не маємо доступу до цієї інформації. Це створює не тільки перешкоди та незручності громадянам, які через певні причини втратили дані не в змозі вчинити нотаріальні дії зі своїм майном, але збитків зазнала й наша держава, втративши значну кількість документації. Тримавши все це в електронному вигляді, на одну важливу проблему стало би менше.

Україна наразі стрімко розвивається у сфері інформаційного простору, залишаючи позаду пострадянську систему розвитку. Це вірний хід, бо без змін держава не зможе реформуватися. На даний момент значних реформ країна зазнає в науковій сфері. Школи та вищі навчальні заклади переходять на вищий рівень отримання освіти. Ми стаємо більш розвиненими через розширений спектр отримання інформації. Окрім книг, ми читаємо статті, виконуємо різноманітні проекти, беремо участь у соціальних програмах. Цього року через карантин ми, як ніколи доказали, що готові до змін і здатні пристосовуватися до різних умов навчання: дистанційного чи стаціонарного, в програмі «Zoom» чи сидячи за партою у класі. Сьогодні, коли вся країна

перебуває на перехідному етапі, нотаріат також повинен отримати шанс нарешті здійснити хоча б перші необхідні кроки до вдосконалення. Цифрові технології, безперечно, займають важливу роль у житті кожної сучасної людини, але «цифра» не дасть повної гарантій та не захистить наші права так, як це може зробити жива людина — нотаріус. До того ж нотаріус несе матеріальну відповідальність за свої дії. [2, ст. 130 Закон України про працю]. Навіть у прогресивній Європі досить обережно впроваджують Е нотаріат. Хоча зроблено вже дуже багато, є країни, на рівень прогресу яких ми можемо рівнятися. Звісно, необхідно виправити всі технічні недосконалості реєстрів, нівелювати корупційні ризики, адже головна мотивація для запровадження змін — технологічно спростити фізичним та юридичним особам процес вчинення нотаріальних дій, при цьому жодним чином не погіршуючи, а навіть покращуючи рівень захисту. У нотаріаті кожної країни свій «менталітет». Та я вважаю, що нотаріат України повинен мати власне обличчя, враховуючи історичні чинники та сучасні реалії. Однак багато конструктивних моментів можна запозичити у нотаріатів балтійських країн, Німеччини, Франції, Грузії та навіть Казахстану. Як зазначав на одній з міжнародних конференцій віцепрезидент Федеральної нотаріальної палати Німеччини Ріхард Бок: «Нотаріус є економічно вигідним для держави правоохоронцем, оскільки на діяльність приватного нотаріату держава не витрачає жодної копійки». Важливим напрямком є зменшення паперових носіїв у нотаріаті. Тут корисним може бути досвід Франції, де був розроблений інструмент для ідентифікації та підпису документів, подібний до електронного цифрового підпису. Документ підписується на комп'ютері, скріплюється цифровим підписом нотаріуса та існує в електронній версії.

У Казахстані з 2009 р. розпочалося освоєння Е нотаріату в навчальній версії, а офіційно він був запущений у 2011 р. Всі наявні реєстри між собою синхронізуються, документи існують в електронному вигляді. Нотаріуси Казахстану отримали широкі повноваження у сфері вчинення виконавчих написів. У зв'язку з

цим електронний нотаріальний реєстр був інтегрований з реєстром виконавчих проваджень [3, Єдина нотаріальна система "Е-нотариат" [https://ru.wikipedia.org. wiki/ЕНИС](https://ru.wikipedia.org/wiki/ЕНИС)]. Отже, вчиняючи виконавчий напис, нотаріус автоматично направляє його до примусового виконання. Якщо говорити про готові рішення, Україна могла б узяти за зразок систему електронного нотаріату Естонії, яка в цій сфері випереджає багато розвинених країн. До речі, незважаючи на активне використання цифрових технологій, нотаріуси Естонії не забувають про важливість безпосереднього контакту з людьми та зберігають кращі традиції професії.

Виходячи зі всього вище написаного можу сказати, що для реальних реформ у нотаріаті потрібні законодавчі зміни, а отже, політична воля, а також бажання регулятора (Міністерства юстиції) впроваджувати ці зміни, а не гальмувати наш розвиток. Нотаріальна Палата України готова самотужки розвивати професію, але поки що нотаріат не має необхідних повноважень. З метою децентралізації владних повноважень потрібно передати до Нотаріальної Палати України функції контролю у сфері нотаріату, нагляду за діяльністю нотаріусів як суб'єктів первинного фінансового моніторингу, розширити можливості Нотаріальної Палати України щодо організації підвищення професійного рівня та кваліфікації. Законність, професійність, захищеність — ці характеристики повинні чітко асоціюватися з нотаріальною діяльністю і тільки тоді нотаріат України впевнено триматиме курс на ефективні зміни!

Література:

1. Ст. 33 Закон України «Про нотаріат» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993 року.
2. Ст. 130 Закон України «Про працю» Затверджується Законом № 322-VIII від 10.12.71 ВВР, 1971 року.
3. Єдина нотаріальна система "Е-нотариат" [https://ru.wikipedia.org. wiki/ЕНИС](https://ru.wikipedia.org/wiki/ЕНИС) (Дата звернення: 28.03.20)